



# Poruka indijanskog poglavice bijelom čovjeku

Godine 1854. indijanski poglavica Seattle uputio je pismo američkom predsjedniku u Washington kad je ovaj izrazio želju da kupi velika područja indijanske zemlje i obećao rezervat indijanskom narodu. To pismo još i danas očarava dirljivom ljepotom izraza, dubokim osjećajem za prirodu i čovjekov okoliš i neumanjenom snagom, nakon više od sto trideset godina opominje i suvremenog čovjeka svojom svevremenom porukom.

UNEP, program UN za okoliš poslao je 1976. tu poruku svim državama svijeta, u povodu 5. lipnja, Svjetskog dana čovjekova okoliša.

## Škoditi zemlji jest prezirati njezinog stvoritelja

Kako možete kupiti ili prodati nebo, toplinu zemlje? Ta ideja nam je strana.

Ako mi ne posjedujemo svježinu zraka i bistrinu vode, kako vi to možete kupiti?

Svaki dio te zemlje svet je za moj narod. Svaka sjajna borova iglica u tamnoj šumi, svaki kukac, sveti su u pamćenju i iskustvu moga naroda. Sokovi koji kolaju kroz drveće nose sjećanje na crvenog čovjeka.

Mrtvi bijeli ljudi zaboravljaju zemlju svojeg rođenja kada odu u šetnju među zvijezde. Naši mrtvi nikada ne zaboravljaju ovu lijepu zemlju jer ona je majka crvenog čovjeka. Mi smo dio zemlje i ona je dio nas. Mirisavo cvijeće naše su sestre; jelen, konj, veliki orao, svi su oni naša braća. Stjenoviti vrhunci, sočni pašnjaci, toplina tijela ponija i čovjeka - svi pripadaju istoj obitelji.

Tako kad veliki poglavica iz Washingtona šalje glas da želi kupiti našu zemlju, traži previše od nas. Veliki poglavica šalje glas da će nam sačuvati mjesto tako da ćemo biti njegova djeca. Mi ćemo razmatrati vašu ponudu da kupite našu zemlju. Ali to neće biti lako.

Jer je ta zemlja sveta za nas.

Ta sjajna voda što teče brzacima i rijekama nije samo voda već i krv naših predaka. Ako vam prodamo zemlju morate se sjetiti da je to sveto i morate učiti vašu djecu da je to sveto i da svaki odraz u bistroj vodi jezera priča događaje i sjećanja mog naroda.

Žubor vode glas je oca moga.

Rijeke su naša braća, one nam utajuju žed. Rijeke nose naše kanue i hrane našu djecu. Ako vam prodamo našu zemlju morate se sjetiti i učiti vašu djecu da su rijeke naša braća i vaša, i morate od sada dati rijekama dobrotu kakvu biste pružili svakom bratu.

Mi znamo da bijeli čovjek ne razumije naš život. Jedan dio zemlje isti mu je kao i drugi, jer on je stranac koji dođe noću i uzima od zemlje sve. Zemlja nije njegov brat nego njegov neprijatelj i kada je pokori on kreće dalje. On za sobom ostavlja grobove otace i ne brine se. Grobovi njegovih otaca i zemlja što mu djecu rađa zaboravljeni su. Odnosi se prema majci-zemlji i prema bratu-nebu kao prema stvarima što se mogu kupiti, opljačkati, prodati kao stado ili sjajan nakit. Njegov apetiti prožderat će zemlju i ostaviti samo pustoš.

Ne znam. Naš način je drugačiji nego vaš. Izgled vaših gradova boli oči crvenog čovjeka. Ali možda je to jer je crveni čovjek divlji i ne razumije.

Nema mirnog mjesta u gradovima bijelog čovjeka. Nema mjesta da se čuje otvaranje listova u proljeće ili drhtaj krilaca kukaca. Ali možda je to jer sam divlji i ne razumijem. Buka jedino djeluje kao uvreda za uši. I što je to život ako čovjek ne može čuti usamljeni krik kozoroga ili noćnu prepirku žaba u bari? Ja sam crveni čovjek i ne razumijem. Indijanac više voli blagi zvuk vjetra kad se poigrava licem močvare kao i sam miris vjetra očišćen podnevnom kišom ili namirisano borovinom.



Zrak je skupocjen za crvenog čovjeka jer sve živo dijeli jednaki dah - životinja, drvo, čovjek. Bijeli čovjek ne izgleda kao da opaža zrak koji diše. Kao čovjek koji umire mnogo dana, on je otupio na smrad. Ali ako vam prodamo našu zemlju morate se sjetiti da je zrak skupocjen za nas, da zrak dijeli svoj duh sa svim životom koji podržava. Vjetar što je mojem djedu dao prvi dah također će prihvatiti i njegov posljednji uzdah. I ako vam prodamo našu zemlju morate je čuvati kao svetinju, kao mjesto gdje će i bijeli čovjek moći doći da okusi vjetar što je zaslađen mirisom poljskog cvijeća.

Tako ćemo razmatrati vašu ponudu da kupite našu zemlju. Ako odlučimo da prihvatimo, postaviti ću jedan uvjet: bijeli čovjek mora se odnositi prema životinjama ove zemlje kao prema svojoj braći.

Ja sam divljak i ne razumijem neki drugi način.

Vidio sam tisuće raspadajućih bizona u preriji što ih je ostavio bijeli čovjek ustrijelivši ih iz prolazećeg vlaka. Ja sam divljak i ne razumijem kako dimeći željezni konj može biti važniji nego bizon kojeg ubijamo samo da ostanemo živi.

Što je čovjek bez životinje? Ako sve životinje odu, čovjek će umrijeti od velike usamljenosti duha. Što god se zbilo životinjama ubrzo će se dogoditi i čovjeku. Sve stvari su povezane.

Morate naučiti svoju djecu da je tlo pod njihovim stopama pepeo njihovih djedova. Tako će oni poštovati zemlju. Recite vašoj djeci da je zemlja s nama u srodstvu. Učite vašu djecu kao što činimo mi s našom da je zemlja naša majka. Što god snađe zemlju snaći će i njene sinove. Ako čovjek pljuje na tlo, pljuje na samoga sebe.

To mi znamo: zemlja ne pripada čovjeku, čovjek pripada zemlji. To mi znamo. Sve stvari su povezane kao krv koja ujedinjuje obitelj. Sve stvari su povezane.

Čovjek ne tka tkivo života, on je samo struk u tome. Što god čini tkanju čini sebi samome.

Čak i bijeli čovjek, čiji Bog govori i šeta s njime kao prijatelj s prijateljem, ne može biti izuzet od zajedničke sudbine. Mi možemo biti braća prije svega. Vidjet ćemo. Jednu stvar znamo, koju će bijeli čovjek jednog dana otkriti - naš Bog je isti Bog. Vi sada možete misliti da ga vi imate kao što želite našu zemlju, ali to ne možete.

On je Bog čovjeka i njegova samilost jednaka je za crvenog čovjeka kao i za bijelog. Ta zemlja je draga Njemu i škoditi zemlji prezirati je njenog Stvoritelja. Bijeli također trebaju prolaz; možda brže nego sva druga plemena. Zaprljajte vlastiti krevet i jedne ćete se noći ugušiti u vlastiom smeću.

Ali u vašoj propasti svijetlit ćete sjajno, potpaljeni snagom Boga koji vas je donio na tu zemlju i za neku posebnu svrhu dao vam vlast nad njome kao i nad crvenim čovjekom. Sudbina je misterij za nas jer mi ne znamo kad će svi bizoni biti poklani i divlji konji pripitomljeni, tajni kutevi šume teški zbog mirisa mnogih ljudi pogled na zrele brežuljke zamrljan brbljajućom žicom. Gdje je guštara? Otišla je. Gdje je orao? Otišao je. To je konac življenja i početak borbe za preživljavanje.